

ازدواج دوران ساز؛ سنگ بنایی برای یک تاریخ

ازدواج پیامبر(ص) با حضرت خدیجه(س) یکی از رویدادهای مهم تاریخ اسلام است و از یک رویداد ساده در زندگی شخصی پیامبر فراتر می‌رود. این ازدواج را می‌توان دوران ساز خواند.

ازدواج پیامبر(ص) با حضرت خدیجه(س) یکی از رویدادهای مهم تاریخ اسلام است و از یک رویداد ساده در زندگی شخصی پیامبر فراتر می‌رود. این ازدواج را می‌توان دوران ساز خواند.

ازدواج پیامبر با خدیجه 11 سال پیش از بعثت پیامبر اتفاق افتاد، اما این اتفاق فراتر از رویدادی در زندگی پیامبر، نشان‌دهنده اهمیت جایگاه یک زن در نخستین جامعه ایمانی و اتصال با حلقه معصومان(س) است.

زمانی که پیامبر(ص) با حضرت خدیجه ازدواج کرد، 29 سال داشت و خدیجه چهل ساله بود. حضرت خدیجه(س) را در دوران جاهلیت «الطاهره» و «سیده قریش» می‌خواندند، وی دختر خویلد بن اسد بن عبدالعزی بود، زنی بزرگوار، بازرگان و توانگر بوده و می‌توانست مردانی را برای کار اقتصادی استخدام کند. قریشیان نیز که بازرگان بوده و آوازه راستگویی و درست رفتاری پیامبر در این میان به گوش خدیجه رسیده بود و همین شهرت نیکوی حضرت محمد(ص) باعث شد تا کسی به نزد وی فرستاده و او را برای تجارت به شام بفرستد.

خدیجه برده خود میسر را به نزد پیامبر فرستاد و موضوع را مطرح کرد که پیامبر پذیرفت، آنگاه عازم شام شد و با سود فراوان برگشت و گویا در این سفر میسر را نیز به همراه پیامبر بوده است و گزارش اتفاقات را به بانوی خویش داد و همین باعث شد که خدیجه از پیامبر خواستگاری کند. «او از مقام مهتری و نژاد خاندانی و دارایی، برترین زنان قریش بود. همه مردان قریش آرزو می‌کردند او را به همسری برگزینند. چون خدیجه این پیام را به پیامبر داد و وی آن را به عمویان خویش در میان گذاشت، به همراهی حمزه بن عبدالمطلب و ابوطالب و دیگران روانه شد تا بر خویلد پدر آن بانو درآمد و او را خواستگاری کرد. پیامبر او را به همسری برگزید و این زن همه فرزندان وی به جز ابراهیم را بزاد» (تاری کامل ابن اثیر، 489). از این میان، حضرت فاطمه(س) تأثیری تاریخی داشت و میراث جاودان این ازدواج را می‌تواند به حساب بیاورد.

ازدواج دوران ساز؛ سنگ بنایی برای یک تاریخ

تاریخ کامل ابن‌اثیر آغاز بعثت وی را به صورت غیر مستقیم از زبان پیامبر چنین روایت می‌کند: «جبرئیل در برابر وی پدیدار شد و گفت: یا محمد، تو فرستاده خدایی، پیامبر خدا(ص) گفت در این دم زانو زدم و سپس بازگشتم و پشتم همی لرزید. بر خدیجه در آمد و گفتم: مرا بیوشانید، مرا بیوشانید. آنگاه هراس از من زدوده گشت. ... گزارش کار خود به او گفتم و خدیجه گفت: تو را مژده باد، به خدا سوگند که هرگز خدا تو را خوار نگرداند، زیرا به خدا که تو رشته خویشاوند می‌داری، همواره درست و راست می‌گویی، امانت را به خداوند آن باز می‌گردانی، بی‌پدران را می‌نوازی، به تهدیست توشه می‌پردازی،».

اولین مژده پیامبر توسط خدیجه داده شد و از آن پس وی یکی از همراهان اصلی و مومن‌اش در مواجهه به جهان کفر بود، همراهی که دومین آن حضرت علی(ع) بود که آینده تاریخ به او نیز مدیون است.

حمایت مالی و اجتماعی که حضرت خدیجه(س) در کنار حمایت‌های بزرگ حضرت ابوطالب داشت، بی‌شک یکی از تأثیرگذارترین عواملی بود که به پاییدن و بالیدن اسلام منجر شد. حضور این دو بزرگوار را می‌توان در شعب ابی‌طالب دید.

حضور یک زن به عنوان یکی از اولین مومنان و تشکیل نخستین جامعه دینی بسیار مهم است. خدیجه اگرچه زن پیامبر بود، اما در جامعه ایمانی شرکنتی مستمر داشت و این نشان از پیام انسانی اسلام می‌دهد که در آن مرد و زن در هدایت و ایمان برابرند و ما این را در آیه 35 سوره احزاب «إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَاشِعِينَ وَالْخَاشِعَاتِ وَالْمُتَصَدِّقِينَ وَالْمُتَصَدِّقَاتِ وَالصَّائِمِينَ وَالصَّائِمَاتِ وَالْحَافِظِينَ فُرُوجَهُمْ وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا: مردان و زنان مسلمان و مردان و زنان با ایمان و مردان و زنان عبادت‌پیشه و مردان و زنان راستگو و مردان و زنان شکیبا و مردان و زنان فروتن و مردان و زنان صدقه‌دهنده و مردان و زنان روزه‌دار و مردان و زنان پاکدامن و مردان و زنانی که خدا را فراوان یاد می‌کنند، خدا برای [همه] آنان آمرزشی و پاداشی بزرگ فراهم ساخته است» می‌بینیم.

از سویی دیگر، حضرت خدیجه(س) مادر حضرت فاطمه(س) بود و خاندان پیامبر از این طریق تداوم یافت و ازدواج پیامبر با حضرت خدیجه(س) سن بنای تاریخی پس از خود شد. به نظر می‌رسد، حضرت خدیجه(س) جایگاه رفیعی در تاریخ اسلام و تاریخ تشیع دارد، حضور همواره حضرت علی(ع) داماد پیامبر و خدیجه(س) مادر حضرت فاطمه که هر دو از شخصیت‌های بزرگ تاریخ تشیع‌اند، این دو را به واسطه حضرت خدیجه(س) با پیامبر(ص) و اسلام پیوند می‌دهد.

میثم قهوه‌چیان